

23. κρίσις = δικαστήριον.

26-27. ἐκοπιάρισα=ἐκ τοῦ ἰταλ. copiare, ἀντιγράφω.

6

Κωδix M. 137. 'Αντίγραφον ἢ ἀπόφασις' πρωτότυπα αἱ δύο παρὰ πόδας αὐτῆς πράξεις. 'Απόφασις' Ἐπιτρόπου Μυκόνου τῆς 18 Δεκεμβρίου 1662.

Διάδικοι. Ἰωάννης Ντεσούδας — Ἀννέζα σύζυγος τοῦ ποτὲ Θεοδώρου Ντεσούδα.

**Αμφισβήτησις κληρονομικοῦ δικαιώματος.*

[Κ] + 1662 Δικεβρίου 18. "Εσοντας καὶ νὰ εἶχαςι κάποια ντεφερέτζια ἀνάμε-
σόν τους ὁ κύρ Ἰωάννης Ντεσούδας||² μὲ τὴ νύφην του τὴν Ἀννέζα, συβία τοῦ ποτὲ
Θοδώρου Ντεσούδα, ἀπάνω εἰς τὰ πράματα, ὅπου κρατεῖ ἡ ἄνω||³θεν Ἀννέζα ἀπὸ τοῦ
ἀνδρός της καὶ ἀδερφοῦ τοῦ ἄνωθεν Ἰωάννη Ντεσούδα, καὶ ἔτ'ζι, διὰ νὰ λείψουσι τὰ
||⁴ σκάνδαλα ἀνάμεσόν τους, ἡθελήσαςι καὶ τὰ δύο μέρη καὶ ἡνεφανιστήκασι εἰς τὴν
κρίσι τοῦ τόπου μας,||⁵ εἰς τὸν εὐγενέστατον ἀφέντη Πιέρρο Σκούταρη, ὁ ὁποῖος κρι-
τῆς μὲ μεγάλη στόχασι ἐγροίκισε τῆς μιᾶς||⁶ μερίδας καὶ τῆς ἄλλης τὰ δικαιώματα.
"Ετ'ζι ἔδειξε ἡ ἄνωθεν Ἀννέζα μία σετέντζια γραμμένη||⁷ ἀπὸ τοὺς 1649 Ὀκτω-
βρίου 7, λέγοντας πὼς νὰ ἔχη ἡ ἄνωθεν Ἀννέζα πάρτε πράματα ἀπὸ τὸν ἀδερφὸν
||⁸ τοῦ ἄνωθεν, ἡγου τοῦ ἀνδρός της, καὶ ἄλλα νὰ μείνουσι τοῦ ἰδίου Ἰωάννη. Καὶ τὴν
σήμερον πάλαι ἐφάνηκεν τὸ προ||⁹κοσύμφωνον τῆς ἄνωθεν Ἀννέζας γραμμένο στὰς 1617
Ἀπριλίου 6, τὸ ὁποῖο κοντετζιονάρεῖ τὰ||¹⁰ πράματα ὅλα, τόσον τῆς μιᾶς μερίδος
ὅσον καὶ τῆς ἄλλης, νομινάροντας ἂν εἰς τὸν θάνατόν τους||¹¹ δὲν ἡθελε τῶν εὐρεθῇ
κληρονόμος ἐκ τῆς σαρκὸς των, νὰ στρέφονται τὰ πράματα εἰς τοὺς πλεῖον||¹² πρό-
θιμους ἐδικούς. Καὶ ἀνγκυαλὰ καὶ ἤκαμεν κληρονόμον ἡ ἄνωθεν Ἀννέζα μὲ τὸν ἀδερ-
φὸν||¹³ τοῦ ἄνω λεγομένου Ἰωάννη, τὸν ὁποῖον τὸν ἐπαντρέψαςι, κάνοντάς του καὶ
ἐκεينوῦ προκοσύμφωνον||¹⁴ μὲ τὴν ὁμοίαν κοντετζιό, γραμμένον στὰς 1637 Αὐγούστου
6, ὁ ὁποῖος ἐπόθανε καὶ ἐκεῖνος||¹⁵ καὶ οἱ κληρονόμοι του. Εἰς τοῦτο, |τὸ| ὄνομα τῆς
ἀγίας Τριάδος, κράζει, διατὶ ἀπ' ἀφτῇ γίνεται ἡ δικαί||¹⁶οσύνη, κρίνει καὶ ἀποφασίζει πὼς
ἡ ἄνωθεν σετέντζια τῶν ἀπερασμένων κριτάδων νὰ εἶναι κο||¹⁷μμένη, ἔσοντας καὶ ὅταν
τὴν ἐκρίναςι νὰ μὴν ἡφαίνονταν ἡ ἄνωθεν κοντετζιό, καθὼς αὐτὴ||¹⁸ ἡ σετέντζια
τὸ φανερώνει. Μόνο κατὰ τὴν παλαιὰ καὶ νέα συνήθεια καὶ κονσουέτο, ὅπου ἔχο||¹⁹μεν
ἀπὸ τὸ ἔκπαλαι εἰς τὸ νησί μας, νὰ στρέφονται ὅλα τὰ πράματα, ὅπου εἶναι ἀπὸ
τοῦ Θο||²⁰δώρου τοῦ ἀδερφοῦ τοῦ Ἰωάννη, τοῦ ἄνωθεν, ὅσον ἀκόμη καὶ εἴ τι ἀγοράδες
ἔλαμε εἰς τὴν ζωὴν του,||²¹ καὶ ἀκόμη καὶ τὰ πράματα ὅλα ὅπου ἔδωσε ὁ Θόδωρος τοῦ
υἱοῦ του τοῦ Πέρρου, εὐγάζοντας||²² τὸ πρᾶμα τοῦ Ἀγγελικοῦ καὶ τὸ ἀμπέλι, ὅπου
ἔχει στὸ Ἀμυγδαλίδι ἀπὸ τοῦ [[μιχελι του σιφι||²³νίου]] |Μπελελαίου|, λέγοντας νὰ τὰ

τρώγη ὡς τὴν ζωὴν του· καὶ εἴ τι ἄλλο ὅπου νομινάrouνται στὸ αὐτὸ προκοσύμφωνο, λέγον||²⁴τας νὰ τὰ τρώγη ὁ Θόδωρος καὶ ἡ γυναῖκα του ὡς τὴν ζωὴν τους. Ἔτσι νὰ τὰ τρώγη ὡς τὴν ζωὴν της ἡ ἄνωθεν||²⁵ Ἀνέζα μαζὶ μὲ τὸν Ἰωάννη, καὶ εἰς τὸν θάνατόν της νὰ εἶναι ὅλα τοῦ ἄνωθεν Ἰωάννη. Τοῦ Ἀγγελικοῦ τὸ πρᾶ||²⁶μα νὰ γροικᾶται ἐκεῖνο, ὅπου ἔχει μέσα τὴν Παναγία. Περὶ νὰ στήνεται προτύτερα τὸ πρᾶμα τῆς γυναῖ||²⁷κας τοῦ ποτὲ ἄνω λεγομένου Θοδώρου, ἡγου τῆς ἄνωθεν Ἀνέζας, ὅσα γράφονται μέσα εἰς τὸ προκο||²⁸σύμφωνόν της, τόσον πράματα ὡσὰν ροῦχα καὶ εἴ τι ἄλλο, ὅπου νὰ νομινάρεται στὸ ὅμοιο προκοσύμ||²⁹φωνο. Ἀκόμη καὶ ἐπειδὴ νὰ δείχτη κάποια χρεωφελέματα, καθὼς λέγει ἡ ἄνωθεν, ὅπου ἤδωσεν τῆς||³⁰ Ἀνέζας ἡ μάνα της εἰς τὸν θάνατόν της, καὶ ἀπὸ κεῖνα ἤκαμεν ἀγοράδες ὁ ἄνδρας της, ὅσα δείξη ἄλη||³¹θινὰ μὲ μάρτυρες, νᾶναι κρατημένος ὁ ἄνωθεν Ἰωάννης νὰ τὰ στρέψη, περὶ νὰ παίρνη ἡ ἄνωθεν Ἀνέζα||³² ὄρκον εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἂν ἐτοῦτα τὰ ἄσπρα, ὅπου ὁμολογοῦσι οἱ μάρτυρες πὼς τῆς ἔδωσα τῆς Ἀνέ||³³ζας, τὰ ἤδωσεν τοῦ ἀνδρός της καὶ δὲν τᾶχει τὴν σήμερον, τὰ δὲ ἐπίλοιπα πράματα νᾶναι τοῦ ἄνωθεν Ἰωάννη.||³⁴ Ἔτσι ἔκρινε καὶ ἡποφάσισε καὶ θέλει ἀπογράψει καὶ ὑπὸ χειρός του. —

||³⁵— Πέρρος Σκούταρης κριτῆς καὶ ἐπίτροπος Μυκόνου βεβαιώνω τ' ἄνωθεν —

||³⁶— Ἐγὼ παπᾶ Γεράσιμος Βίδος καντζηλλιέρης Μυκόνου ἡγραψα. 1662 Δικεβρίου 21.

||³⁷ Ἐνεφανίστηκεν ἡ ἄνωθεν λεγομένη Ἀνέζα ἔνπροστεν στὴν ἄνωθεν κρίσι διὰ νὰ πάρη τὸν ἄνωθεν ὄρκον,||³⁸ ἡ ὁποία φοβιζάμενη τὸν Θεόν, δὲν τὸν ἐπῆρε. Καὶ ἔτσι ἡποφάσισε ὁ ἄνωθεν κριτῆς νὰ τῆς δώσῃ ὁ ἄνω||³⁹θεν Ἰωάννης γρ. — 80, ἥτοι ὀχδοῆτα, κατὰ τὴν μαρτυρίαν, ὅπου μαρτυροῦσι οἱ μάρτυρες οἱ ζαμεναρισ||⁴⁰μένοι οἱ ἄνωθεν.

||⁴¹ Πιέρρος Σκούταρης κριτῆς καὶ ἐπίτροπος Μυκόνου βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν —

||⁴²— Στὸ αὐτὸ ἔτος Δικεβρίου 26, τὴν σήμερον ἠνεφανιστήκασι οἱ ἄνωθεν Ἀνέζα καὶ Ἰωάννης||⁴³ εἰς τὴν δικαιοσύνη, γυρέβοντας τὰ ροῦχα καὶ εἴ τι ἄλλο, ὅπου νομινάρει στὸ προκοσύμφωνον||⁴⁴ τῆς λεγομένης Ἀνέζας ὁ διὰ νὰ τῆς τὰ ἀνεστήσῃ ὁ ἄνωθεν Ἰωάννης. Ἔτσι ἔπιασε ἡ δικαιοσύνη||⁴⁵ τὸ προκοσύμφωνο τῆς λεγομένης Ἀνέζας [ὁ δια νὰ τις τα ἀνεστήσι], στοχάζοντας τὰ ροῦχα||⁴⁶ καὶ μαργαριτάρια καὶ εἴ τι ἄλλο ἠνομινάριζε τὸ προκοσύμφωνόν της. Ἔτσι ἡποφά||⁴⁷σισε νὰ δώνη ὁ Ἰωάννης τῆς Ἀνέζας γρόσα $31 \frac{1}{1}$ καὶ τρία ζευγάρια σεντόνια καὶ δύο ζευ||⁴⁸γάρια μαξελλάρια, ὡς καθὼς ἄνωθεν φαίνονται —

||⁴⁹ Ἐγὼ παπᾶ Γεράσιμος Βίδος <ς> Κανσηλλιέρης Μυκόνου ἔγραψα.

||⁴¹ πιέρρος σκούταρης κριτῆς καὶ ἐπίτροπος Μικόνου βεβεωνο τὰ ἀνωθεν ||⁴⁷ ἰωᾶννης ||⁴⁹ Ἐγὼ παπα γεράσιμος βίδος Κανσιληῆρης μικόνου ἔγραψα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ὑπῆρχεν ἕρις διὰ τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀδιαθέτου ἀποβιώσαντος Θεοδώρου Ντεσούδα μεταξὺ τῆς ἐναγομένης χήρας συζύγου του καὶ τοῦ ἐνάγοντος ἀδελφοῦ του. Ἡ διαφορὰ αὕτη εἶχε κριθῆ διὰ προγενεστέρας ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὸ ἔτος 1649. Οὐχ ἦτιον οἱ διαφερόμενοι ἐπανέρχονται ἐπὶ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως. Κατὰ τὰ ἱστορούμενα εἰς τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν, ὁ ἀποβιώσας Θεόδωρος ἐκ τοῦ μετὰ τῆς συζύγου του ταύτης γάμου εἶχεν ἀποκτήσει υἱόν, Πιέρρον ὀνόματι, ὅστις ἐπίσης ἦλθεν εἰς γάμον, προικισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, καὶ ἐξ οὗ γάμου τοῦ υἱοῦ εἶχε γεννηθῆ τέκνον. Ἀλλ' ὁ υἱὸς των Πιέρρος, ὡς καὶ τὸ τέκνον του εἶχον ἀποβιώσει. Διὰ τῆς παλαιᾶς ἀποφάσεως εἰς τὴν ἐναγομένην εἶχεν ἀναγνωρισθῆ καὶ ἐπιδικασθῆ μερίδιον ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ συζύγου τῆς Θεοδώρου. Ἡδὴ ὁ ἐνάγων, ἀδελφὸς τοῦ συζύγου, ζητεῖ νὰ λάβῃ ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀδελφοῦ του, γονικὴν καὶ ἐλευθέραν, ὡς καὶ τὴν συσταθεῖσαν προῖκα πρὸς τὸν ἀποβιώσαντα ἀνεψιὸν του Πιέρρον, ἀποκλειομένης τῆς ἐναγομένης χήρας συζύγου καὶ μητρὸς τοῦ Πιέρρου ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κληρονομιῶν. Ἡ παροῦσα ἀπόφασις, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἐκτιμῶσα τὸ περιεχόμενον καὶ τῶν δύο προικοσυμφώνων, ἀποφαίνεται ὅτι ἀμφότερα ταῦτα περιεῖχον ὅρον, καθ' ὃν, ἐὰν κατὰ τὴν λύσιν τῶν γάμων θανάτῳ δὲν ὑπάρχουν κατιόντες ἐκ τοῦ γάμου, νὰ κληρονομοῦν τὸν ἀποβιόντα σύζυγον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη ἀπόφασις δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν τὸν ὅρον τούτου, διὰ τῆς δευτέρας ταύτης ἀποφάσεως ἀκυροῦται ἡ προηγουμένη, καὶ ἡ εφαρμογὴν δὲ «τῶν πάλαι καὶ νῦν κρατούντων ἐθίμων» ἐπιδικάζει εἰς τὸν ἐνάγοντα ἀδελφὸν ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν, γονικὴν καὶ ἐλευθέραν, τοῦ Θεοδώρου, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ὑπὸ τούτου συσταθεῖσαν προῖκα πρὸς τὸν ἀποβιώσαντα μετὰ ταῦτα υἱόν του, ἐξαιρέσει τῆς ἐπικαρπίας δύο κτημάτων, προικισθέντων πρὸς τὸν υἱὸν Πιέρρον, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπικαρπίας ἡ ἐναγομένη χήρα νὰ ἔχῃ τὴν ἡμίσειαν. Τοῦτο δέ, διότι εἰς τὸ γενόμενον προικοσύμφωνον ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου πρὸς τὸν υἱόν του Πιέρρον ὑπῆρχεν ὅρος, δι' οὗ συνεφωνεῖτο ὅτι ἡ ἐπικαρπία τῶν κτημάτων τούτων θὰ παραμένῃ εἰς τοὺς γονεῖς (Θεόδωρον καὶ ἐναγομένην Ἀννέζαν), ἐφ' ὅσον ζοῦν (γεροντομοίριον), οὕτω δὲ ἡ χήρα μήτηρ θὰ διατηρῇ τὸ ἥμισυ ταύτης, ἐφ' ὅσον ζῇ, βάσει τοῦ πρὸς τὸν Πιέρρον προικοσυμφώνου, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν της, θὰ περιέρχεται καὶ αὕτη εἰς τὸν ἐνάγοντα. Ἐπίσης διατάσσεται ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως νὰ ἀποδοθῶν εἰς τὴν ἐναγομένην χήραν τὰ κατονομαζόμενα εἰς τὸ προικοσύμφωνόν της προικῶα. Ἐπὶ πλέον, αὕτη ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ μήτηρ της ἀποθνήσκουσα τῆς εἶχε κληροδοτήσῃ ἀπαιτήσεις τινὰς κατὰ τρίτων, καὶ ὅτι τὸ ἐξ αὐτῶν εἰσπραχθὲν προῖον εἶχε δώσει ἡ ἐναγομένη πρὸς τὸν σύζυγόν της Θεόδωρον, οὗτος δὲ δι' αὐτοῦ προέβη εἰς ἀγορὰς ἀκινήτων ἐπ' ὀνόματί του. Διὰ τὴν ἀπόδειξιν τούτου διατάσσονται ἀποδείξεις, ὡς πρὸς μὲν τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀπαιτήσεων διὰ μαρτύρων, ἐπιβάλλεται δὲ

ὄρκος ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμόν, ὅτι τὸ εἰσπραχθὲν ἐξ αὐτῶν ποσὸν εἶχε δώσει ἢ ἐναγομένη εἰς τὸν σύζυγόν της, οὗτος δὲ δι' αὐτοῦ εἶχεν ἀγοράσει ὠρισμένα ἀκίνητα. Ἐν ἀποδείξει ἀμφοτέρων τούτων, ὁρίζεται ὅτι δέον νὰ λάβῃ ἢ ἐναγομένη τὰ δι' ἐξωπροίκων χρημάτων της ἀγορασθέντα ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἀκίνητα, μόνον δὲ τὰ λοιπὰ ἐπίκτητα ἀκίνητα τούτου νὰ λάβῃ ὁ ἐνάγων ἀδελφός του.

Ἐκ τῶν παρὰ πόδας τῆς ἀποφάσεως ὑπαρχουσῶν δύο πράξεων, διὰ μὲν τῆς πρώτης βεβαιοῦται, ὅτι ἢ ἐναγομένη δὲν ἔδωσε τὸν ἐπιβληθέντα ὄρκον, οὕτω δὲ τὸ δικαστήριον τῆς ἐπιδικάζει νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐνάγοντος ἀνδραδέλφου της μόνον 80 γρόσια, εἰς ὃ ποσὸν ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, ὅτι ἀνήρχετο τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν ἐκ τῶν κληροδοτηθεισῶν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς της ἀπαιτήσεων, ὅχι δὲ καὶ ἀκίνητόν τι. Διὰ τῆς δευτέρας δὲ πράξεως, τὸ δικαστήριον ὑπεχρέωσε τὸν ἐνάγοντα νὰ δώσει εἰς τὴν ἐναγομένην νύμφην του γρόσια 31 $\frac{1}{2}$ εἰς μετρητὰ (πιθανῶς ἀξίαν μὴ σωζομένων προικῶν κινητῶν), ἔτι δὲ τρία ζεύγη σεντόνια καὶ δύο ζεύγη μαξελλάρια, ἅτινα ἀπεδεικνύειτο ἐκ τοῦ προικοσυμφώνου της, ὅτι τὰ εἶχεν αὕτη λάβει ὡς προῖκα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ. Παρὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς πρώτης ἀποφάσεως τοῦ 1649, αἱ διαφερόμενοι προσφεύγουν καὶ πάλιν εἰς τὸ δικαστήριον, διότι, ὡς ἐσημειώθη, κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν τὸ δεδικασμένον σπανιώτατα ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν.

Ἐξ ἄλλου, ὑπὸ τῆς δημοσιευομένης ἀποφάσεως ἀκολουθεῖται ἡ τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαίου ἀρχὴ τῆς «ὑποκαταστάσεως», καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἐτέρου προσώπου ἀγορασθέντος ἀκινήτου ἔχει ἐμπράγματον δικαίωμα ὁ καταβαλὼν τὰ πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ χρήματα. Εἰδικῶς δὲ τὸ δι' ἐξωπροίκων χρημάτων τῆς συζύγου ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀνήκει εἰς αὐτήν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν υἱοθετήθη γενικῶς ὑπὸ τοῦ ἐπισήμου βυζαντινοῦ δικαίου, ἐκράτει ὅμως σταθερῶς κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν ἐθιμικῶς. Περὶ τούτων Γ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἱστορία καὶ Εἰσηγήσεις, ἐνθ' ἀν., 199. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου, ἐνθ' ἀν., 162 - 3).

Προσέτι ἐκ τῆς δημοσιευομένης ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ἐγγράφων τῆς Μυκόνου, ἐξάγεται ὅτι εἰς τὴν νῆσον ταύτην δὲν ἐφηρμόζετο ὁ θεσμός τῆς κοινοκτημοσύνης τῶν συζύγων, ἔστω καὶ ἐπὶ τῆς μετὰ τὸν γάμον ἐπικτήτου περιουσίας. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀγορῶν, ἃς ἔκαμε διαρκούντος τοῦ γάμου ὁ ἀποθιώσας σύζυγος δι' ἰδίων του χρημάτων, οὐδὲν δικαίωμα ἀναγνωρίζει ἢ ἀπόφασις εἰς τὴν σύζυγον. (Γνωρίζω δύο ἔγγραφα ἐκ Μυκόνου, τὸ ἐν τοῦ 17ου αἰῶνος, τὸ ἄλλο τοῦ 18ου, δι' ὧν δίδεται εἰς τὴν σύζυγον τὸ ἥμισυ τῶν μετὰ τὸν γάμον ἀγορασθέντων (ἐπικτήτων), ἀλλὰ τοῦτο γίνεται εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἔγγραφα ταῦτα συμβατικῶς. Εἰς τὸ ἐν, διαρκούντος τοῦ γάμου, ὑπὸ τοῦ συζύγου· εἰς τὸ ἄλλο, λυθέντος αὐτοῦ θανάτῳ, ὑπὸ τῶν

κληρονόμων τοῦ συζύγου. Ταῦτα, προδήλως, ἐνισχύουν τὴν ἀποφίν μας). Ἐπίσης, ὡς εἶδομεν, οὔτε ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικὸν δικαίωμα μεταξὺ τῶν συζύγων ἀνεγνωρίζετο (βλ. τὰ ὑπὸ τὴν ὑπ' ἀρ. 1 ἀπόφασιν ἐκτιθέμενα σχετικῶς, ὡς καὶ τὰς ἐκεῖ ἀναφερομένας ἄλλας ἀποφάσεις).

Ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου λύσις ὑπηγορεύθη ἐκ τοῦ εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ προικοσύμφωνα ὑπάρχοντος ὅρου (κοντειζιό) ὡς πρὸς τὴν τύχην τῆς προικὸς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου. Καὶ περὶ μὲν τῆς κοντειζιὸς γενικῶς ἐγένετο ἤδη λόγος ὑπὸ τὴν ὑπ' ἀρ. 1 ἀπόφασιν. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν εἰδικῶς περὶ τῆς ἐκ προικὸς γονικῆς περιουσίας καὶ τῶν προικοσυμφώνων τὰ ἐξῆς: Τὰ προικοσύμφωνα τῆς Μυκόνου τοῦ 17ου αἰῶνος δύνανται νὰ διακριθοῦν εἰς τρεῖς κυρίως κατηγορίας. 1) Τὰ κοντειζιονᾶτα, ἅτινα ἦσαν καὶ τὰ συνηθέστερα, ἦτοι τὰ προικοσύμφωνα τὰ περιέχοντα τὴν κοντειζιό. Τούτων ἔχομεν δύο εἴδη α) τὰ περιέχοντα ἀπλήν κοντειζιό, τοὔτέστι τὸν ὅρον ὅτι, ἐὰν μὲν κατὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου θανάτῳ ὑπάρχουν τέκνα, νὰ περιέρχεται ἡ προῖξ εἰς ταῦτα. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχουν τέκνα — εἴτε δὲν ἐγεννήθησαν, εἴτε προαπεβίωσαν —, αὕτη μεταβαίνει εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς (βλ. ὑπ' ἀρ. 47 ἀπόφασιν) — ἐξυπακουομένου ὅτι, ἐὰν ὑπῆρχον τέκνα, ἅτινα ὁμῶς πάντα ἀπέθανον (βλ. ὑπ' ἀρ. 40 ἀπόφασιν) μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἄνευ κατιόντων καὶ ἀδιάθετα, ἐφαρμόζεται τὸ κοινὸν κληρονομικὸν δίκαιον, δηλαδή, ἐκκληρονόμει ὁ ἐπιζῶν γονεὺς τὸ ὕστατον θανόν τέκνον (βλ. ὑπ' ἀρ. 46 ἀπόφασιν) — καὶ β) τὰ διπλοκοντειζιονᾶτα, ἦτοι τὰ προικοσύμφωνα τὰ περιέχοντα τὸν ὅρον, ὅτι ἡ προικιζομένη περιουσία δέον νὰ περιέρχεται εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς τοῦ προικιζομένου ὅχι μόνον ἐὰν δὲν ὑπάρχουν κατὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου τέκνα, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάρχουν, ὕστερον δὲ ἀποθάνουν καὶ ταῦτα ἄνευ κατιόντων (βλ. κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀρ. 18 ἀπόφασιν). Τότε ὁ ἐπιζῶν σύζυγος ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐκέκτητο, ἔστω καὶ ἐμμέσως (ὡς κληρονόμος μεταποδιώσαντος τέκνου), δικαίωμα κληρονομίας ἐπὶ τῆς τοιαύτης προικῆς περιουσίας τοῦ προαποδιώσαντος συζύγου. Εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ εἴδη τῶν προικοσυμφώνων τούτων, προφανῶς, ἡ προῖξ ἀπετέλει κατ' ἀρχὴν γονικὴν περιουσίαν, ἦτο δὲ αὐστηρῶς ἀναπαλλοτριώτος πρὸς τρίτους μὴ γονικαρίους (ὅρα λ.χ. ὑπ' ἀρ. 37 καὶ 39 ἀποφάσεις). 2) Τὰ προικοσύμφωνα τὰ οὐδένα ὅρον περιέχοντα περὶ τῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου τύχης τῆς προικὸς. Καὶ ἡ δι' αὐτῶν συσταينوμένη προῖξ ἀπετέλει γονικὴν περιουσίαν, ἐφαρμόζοντο ὁμῶς ἐπ' αὐτῆς οἱ κανόνες οἱ ἰσχύοντες ἐπὶ τῆς κοινῆς γονικῆς περιουσίας, ἦτοι τὰ προικῶν ἠδύναντο ν' ἀπαλλοτριωθοῦν διαρκοῦντος τοῦ γάμου, συμφωνούντων ὁμῶς ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, ὡς καὶ νὰ διατεθοῦν αἰτίᾳ θανάτου κατὰ τὰ γενικῶς ἐπὶ γονικῶν κρατοῦντα, καὶ 3) Τὰ προικοσύμφωνα διὰ τῶν ὁποίων τὰ προικιζόμενα καθορίζοντο ρητῶς ὡς ἐλεύθερα (λίμπερα) τοῦ προικιζομένου προσώπου, ὁπότε ἡ προῖξ ἐξωμοιοῦτο πλήρως πρὸς τὴν ἐπίκτητον περιουσίαν,

δυναμένη νὰ διατίθεται ἐλευθέρως λυομένου τοῦ γάμου, ἐν ζωῇ δὲ ν' ἀπαλλοτριῶται συναινούντων ἀμφοτέρων τῶν συζύγων. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐπετρέπετο ὅπως μέρος μὲν τῶν προικιζομένων ἀκινήτων ἐπιδοθῇ ὑπὸ τὴν κοντετζιό, μέρος δὲ ὡς ἐλεύθερα. Ὡσαύτως ἦτο ἐπιτετραμμένον τὸ σύμφωνον, καθ' ὃ ἡ μὲν προίξ τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων νὰ εἶναι κοντετζιονάτα, ἡ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐλεύθερα. Σημειωτέον προσέτι, ὅτι ἐπετρέπετο διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὅπως ἡ ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ ὑπάρχουσα κοντετζιό καταργηθῇ κοινῇ συμφωνίᾳ τῶν προικοδοτῶν καὶ τῶν συζύγων καὶ νὰ συμφωνηθῇ, ὅτι τὰ προικισθέντα γίνονται ἐλεύθερα (λίμπερα), δυνάμενα, τοῦτέστι, νὰ διατίθενται ἄνευ περιορισμοῦ ὡς ἐπίκτητος περιουσία. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἡδύνατο νὰ συνομολογηθῇ, ὅτι ἡ προίξ θὰ περιέρχεται μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, εἴτε ὑπάρχουν τέκνα εἴτε ὄχι, εἰς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων (κληρονομικὴ σύμβασις), ἢ νὰ τεθῇ οἷοσδήποτε ἄλλος ὅρος περὶ τῆς τύχης τῆς προίκος.

1. 17. ἔσοντας ἀντὶ ἔστοντας.

1. ντεφερέντζια = ἐκ τοῦ ἰταλ. differenza, διαφορά, ἔρις.

4. κρίσι = ἐνταῦθα χρησιμοποιεῖται μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαστήριον.

7. πάριτε = ἐκ τοῦ ἰταλ. parte, μερίδιον.

9. κοντετζιονάρει = ἐκ τοῦ ἰταλ. condizionare, ὑποβάλλει εἰς ὅρους.

10. 13. 28. 43. 46. νομινάροντας — εἶται, ἡνομινάριζε κλπ. = ἐκ τοῦ ἰταλ. nominare, ὀνομάζω, ὀρίζω ρητικῶς.

11. κληρονόμος ἐκ τῆς σαρκὸς = τὸ γνήσιον τέκνον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ θετὸν καὶ τὸ νόθον.

12. πρόθυμοι = ἐκ τοῦ ἰταλ. prossimo, ἐγγύτατος (proximus).

12. ἑδικὸς = ἰδικός, συγγενής.

12. ἀνγκαλὰ ἀντὶ ἀγκαλὰ = ἀν καί, καίτοι.

16 - 17. κομμένη = ἄκυρος.

18. παλαιὰ καὶ νέα συνήθεια = ἡ συνήθεια ἡ πάλαι καὶ νῦν ἰσχύουσα.

18. κονσουέτο = ἐκ τοῦ ἰταλ. consueto - a, συνηθιζόμενον, ἔθιμον.

20. ἀγοράδες = ἀγοραί, τὰ κτηθέντα ἐξ ἀγορᾶς, ἦτοι τὰ ἐπίκτητα (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ γονικά).

23. 24. νὰ τὰ τρώγῃ ὡς τὴν ζωὴν του = νὰ ἔχῃ τὴν ἐπικαρπίαν.

26. σιήνεται = ἀποκαθίσταται.

29. χρεωφελέματα = ἀπαιτήσεις (βλ. ὑπὸ τὴν ὑπ' ἀρ 41 ἀπόφασιν χρεωφελέτες).

31. κρατημένος = ὑποχρεωμένος.

31. περὶ = ἐκ τοῦ ἰταλ. però, ὑπὸ τὸν ὅρον.

32. ἄσπρα = ἐνταῦθα δὲν σημαίνει ὠρισμένον νόμισμα (περὶ οὗ Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ,

Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας, 52 σημ. 1 καὶ 225 σημ. 1, καὶ εἰς Ἑπειρωτικὰ Χρονικά, ΙΑ', σελ. 296 ὑποσ. 4), ἀλλὰ γενικῶς χρήματα, χρηματικὸν ποσόν.

43. 44. δικαιοσύνη = ἐνταῦθα χρησιμοποιεῖται μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαστήριον.

44. ἀνεσιτήση = ἀποκαταστήση.

44. ἔπιασε = ἔλαθεν ὑπ' ὄψιν.

45. στοχάζοντας = ὑπολογίζοντας, ἐκτιμῶντας.

7

Κῶδιξ Μ. 136. Πρωτότυπον. Ἀπόφασις τοῦ Ἐπισκοπικοῦ δικαστηρίου Μυκόνου τῆς 28 Ἀπριλίου 1663.

Διάδικοι. Φλουρέντζα τοῦ Φραγκιά Σούλου — σύζυγός της Φραγκιάς.

Διαζύγιον. Διατροφή.

1663 Ἀπριλίου 28, στὴ Μύκονο.

||² + Προκαθεζόμενος ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς ||³ ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Σίφνου καὶ Μυκόνου καὶ πασῶν τῶν Κυκλάδων νήσων κύριος, ||⁴ κύριος Ἀθανάσιος, συνανθρωπιστέντες καὶ καθεζόμενοι σὺν τοῖς ἐντιμοτάτοις ||⁵ ἀγίοις αὐτοῦ κληρικοῖς, ἐνεφανίστηκεν ἡ κερά Φλουρέντζα, τοῦ Φραγκιά Σούλου ||⁶ ἡ γυνή, ἐνέμπροσθεν εἰς τοὺς ἄνωθεν ὑπογραμμένους κυρίους ἀγία καὶ ἱερᾶ συνάξει, ||⁷ λέγοντας ἡ ἄνωθεν καὶ παρχπονῶντας εἰς τὴν ἄνωθεν δικαιοσύνη τὴν παραπόνε ||⁸ σιν καὶ δυστυχίαν της. Ἐστοντας καὶ νὰ εἶναι μαρτυρημένη ἀπὸ ὅλη τὴν κοινότητα ||⁹ πὼς εἶναι ἀξία καὶ τιμημένη γυναῖκα, ἐπειδὴ ὁ ἄνωθεν ἀνὴρ αὐτῆς Φραγκίας νὰ μὴν ||¹⁰ εὐρίσκη καὶ νὰ ἀποδείξη εἰς τὴν ἄνωθεν δικαιοκρίσιαν ἓν τέλμα καὶ σφάλμα ||¹¹ καμμιᾶς λογῆς ἀπάνω διὰ τὴν γυναῖκα του καὶ νὰ τήνε ρεφουδάρη, ἐνεφανι ||¹² στή- κασιν ἐμπροσθεν εἰς τὴν ἄνωθεν δικαιοσύνη μιλῶντας ἡ ἄνωθεν Φλουρέντζα ||¹³ τὸ δίκαιόν της. Ἀκόμη λέγοντας καὶ φλυαρίνζοντας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Φραγκιάς ἄλλα καὶ ||¹⁴ ἄλλα ὡς κακότροπος καὶ ἀπάνθρωπος, ὁ διὰ νὰ εὐρίσκη ἀφορμὴ νὰ χωριστῇ τὴν ||¹⁵ νόμιμον καὶ καθολικὴν του γυναῖκα. Τὸ λοιπόν, καταλεπτῶς καὶ μὲ μεγάλη στόσα- σιν ||¹⁶ γροικῶντας ἡ ἄνωθεν δικαιοκρίσιαν τῆς μιᾶς μερίδος καὶ τῆς ἄλλης τὰ δικαιώ- ματα, τὸ ὅ ||¹⁷ νομα τῆς ἀγίας Τριάδος, κράζουν, κρίνουν καὶ ἀποφασίζουν κατὰ τοὺς θείου<ς> καὶ ἱεροῦς ||¹⁸ νόμους καὶ ὡς καθὼς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ μαρ- τυρᾶ μὲ τὸ ἀψευδὲς στόμα εἰς τὸ θεῖο ||¹⁹ καὶ ἱερὸ Εὐαγγέλιο κατὰ Μανθαῖο, εἰς ια' κεφάλαιο, ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρω ||²⁰ πος μὴ χωρίζεστω. Διὰ τοῦτο τὸ λοιπόν, δίδου ἄδειαν παντοίαν καὶ γεμάτην ἐξουσίαν ||²¹ τῆς ἄνωθεν κερά Φλουρέντζας, νὰ πιάνῃ καὶ νὰ παίρνῃ τὸ πρᾶμα, ὅπου ἔχει καὶ ὁ ||²² που τοῦ εὐρίσκεται εἰς τὸ νησί τῆς Μυκόνου, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, νὰ τὰ ἔχῃ καὶ νὰ τὰ ἐξου ||²³ σιάζῃ καὶ νὰ εἶναι εἰς τὴν